

Lakat a gombaházon

Egész életük jobbrafordítóját látták a baksiak az épülő gombaházban. Kezdetesebben ajánlattal ritkán adnak el új találmányt, mint ahogy ezt eladták. Belekerül 3-4 millió forintba, és évenként terem 70-80 milliót. Ki ne nyúlna ilyen ajánlat után? Mert amiből a gomba „készül” — a kukoricaszárát — eddig kidobták. Valutát hoz a hulladék — aranyat ér a gomba! Hétköznapi hasonlattal, úgy jártak a baksiak, mint amikor vesz valaki egy autót, rá van írva a papírjára, hogy 120-140 kilométeres sebességgel mehet, és a végén csak úgy kocog, mint egy pedálos bicikli. Csak hogy ez a gombapalota 10 millióba került!

anyag. Százhuszonöt villanymotor dolgozik az üzemben, 1200 forint naponta. És sok pénz kell munkabérre. Ezért csukattam be, amíg jobb megoldást nem találunk.

— A tízmilliósi beruházást, ha becsukják, akkor is ráfizetés. Milyen megoldás várható?

— Gombát itt nem lehet termelni. Ha társat találnánk, raktárnak vagy hűtőháznak jól lenne.

„BECSAPTÁK A TÉESZT”

termelőszövetkezet gazdásza, véleménye akkor is volt amikor az építkezés itt elindult, és van most is.

— Mellette voltam én is. A szövetkezetnek valamire fordulnia kellett, hogy megéljen.

— Hogyan lett a három-négy millióból tízmillió?

— Csak később jöttünk rá, mire megy a játék. A laskagomba termesztését egy felaláló brigád szabadalmaztatta. Ezt a találmányt vettük meg, a találmányokat értékesítő vállalatától. A tervezők a tervezésért százalékot kaptak. Tízmillió forintnak nagyobb a százaléka, mint négy milliónak. Az építésszek most is mondják, 3-4 millióból ki lehetett volna hozni egy gombaházat.

— Nem tűnt föl, hogy rossz vége lesz?

— Gombaház még ilyen szisztema szerint nem épült, tapasztalata senkinek nem volt. Amit kértek, mindent megadtunk. Úgy éreztük, a teljes biztonságra töreksznek.

— Véleménye szerint, jó a találmány vagy rossz?

— Senki nincs meggyőződve arról, hogy rossz, de vagy a felalalók, vagy a tervezők becsapták a téeszt.

„A TALÁLTMÁNY KIVÁLÓ”

len közelről, mondhatnánk úgy is, hogy a bőrén érezte a gombatermesztés sikertelenségét. Kérdezzük meg tehát Radics Ferencét, a gombaház volt vezetőjét és főtervezőjét, miként vélekednek a találmányról.

— A találmány kiváló, nemzetközi elismerést is szerzett, és joggal szerezte.

— Mi a rossz akkor?

— A monumentális épület (mert nagy költséget jelent), a rossz gépi kiszolgálás (a „korszerű” üzemi végeredményben manufaktúra volt) és az értékesítési nehézségek. Úgy éreztük, a kereskedelem akkor is fél a gombától, ha a külföld kapva kap érte.

— Elképzelhető tömbönként a három kiló?

— Külföldi szaklapok is legfőbb felét merik említeni.

— Olvastam a licencia főljegyzését. E szerint, ha

olyan lett volna a gombaház, mint a patika, a havi 60 mázsa megtermett volna benne.

— Azt mindenki csak utólag tudja, milyen „patikának” kellett volna itt lenni. De az említett 60 mázsa már ráfizetés, a gombaház 110 mázsa épült.

— Véleményük szerint, mit lehetne a baksi gombaházzal vagy gombaházból csinálni?

— Így semmit. Sok pénz kellene hozzá, hogy működhessen. Ezt a téeszt nem bírja.

— Legjobb tehát, ha becsukják?

— Legfőbb ezt az üzemet lenne jó kísérleti üzemenek tekinteni. A laskatermesztés első kísérleti üzeme ugyanis ezután épül csak föl. A találmány jó, a technológiát itt kellene tökéletesíteni.

„SZAK-VELEMÉNY”

vezető embereit, hallgassuk meg a szakértőt is, dr. Balázs Sándort. Részletek a szakértői véleményből:

„Sem hazai, sem külföldi üzemi tapasztalatok nem állnak rendelkezésünkre. Sajnos, a tervező nem első esetben tette, hogy megfelelő kísérleti háttér nélkül ajánlott általa elméletben kidolgozott technológiát. Emellett olyan tipustervek eladásával foglalkozott, amelyekről eddig senki nem tudta, mire képesek.”

„Igen súlyos hibának tartom, hogy az ilyen prototípust, vagy még ezt a jellemzést sem feltüntető létesítményeket olyan természetesen számra értékesítette, amelyek gazdaságilag gyengén működtek.”

Tervezési hibának tartja a szakértő, hogy három kiló helyett csak 60-100 deka termett, és azt, hogy 3 ezer 600 blokk helyett csak 3 ezer helyezhető el a gombaházban. „Ez a két tervezői hiba már eleve veszteségesé teheti a termesztést.”

Tette is. És a többi jött ráadásnak. A baksi téeszt rossz lóra tett, mert hitt az írásnak, hitt a szakértőknek. Akárhogy nézzük is, ezek a szakértők 10 millió forintért olyan üzemet varrtak a szövetkezet nyakába, amelyik nem üzemel. Lehetetlen, hogy erre ne lenne paragrafus.

Horváth Dezső

Lakos Sándor előadása

Az MSZMP KB Politikai Akadémiáján szerdán, az Építők Rózsa Ferenc művelődési házában Lakos Sándor, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének igazgatója „A szocialista egyenlőség néhány kérdése”

Kezdés és folytatás

Három évvel ezelőtt felkeresett a szerkesztőségben egy fiatalember, arra kért, legyen a segítségére, mert szobafestő szeretne lenni, de a szakmunkásképző intézetben elutasították felvételét. Még azon melegében utánaérdeklődtem a dolognak, mi a helyzet, nem kell a szobafestő? Már csak azért is meglepő volt az eset, mivel az építőipar állandóan arról panaszkodik, hogy kevés a festő szakmunkásuk, s többek között az is oka annak, hogy az összeszerelt házigyári lakások majd egy esztendeig pihennek, mire minden elkészül és lakhatóvá válik. Az építő vállalatától csak paragrafusmagyarázatot kaptam, hogy nem ők határozzák meg a szakmunkástanulók létszámát, hanem a tanintézet, bár a vállalat szívesen felvenne kétszer annyi ifjú szakembert is, mint amennyit az iskola évente fogad.

A szakmunkásképző iskola vezetője sem tudott segíteni fiatal barátunk gondján, ellenben azt tanácsolta számára, hogy legyen lakatos. A fiú rettentően el volt keseredve, hiszen évek óta a szobafestő szakmát óhajtott, és önmagát régen belépképezte a festéktől pöttyes ruhába, fején újságpapírból készült csákvál. Bánatában azt is „elsírta”, hogy az a jól kereső szakmák közé tartozik, mert lehet szobabontként, vasárnaponként, vagy a szabadsága idején mellékesen keresni. Felvállal egy lakást, és a cimborákkal kifesti. „Ha pék volnék, senki sem kérne arra, hogy szombat délután süssek számukra tíz darab kiflit és két kenyert.” Ez igaz, nyugtattam az elkeseredett fiút, de megpróbáltam elmagyarázni, hogy minden szakmára szükség van, nem lehet száz fiú közül ötven tévészerező és ötven szobafestő. Nemigen értette szavaimat. A helyében valószínű én is így járnék. Végül persze engedett az „erőszaknak”, beiratkozott a géplakatosok képző osztályába.

Teltek az évek, s az idén, amikor ünnepélyes külsőségek között felavatták a szegedi végzős szakmunkás ifjakat, eszembe jutott az én barátom, s elhatároztam, hogy megkeresem, érdeklődöm sorsa felől. Könnyű dolgom volt, ott igazgatott egy vasszerkezetet a hajójavitó műhelyben. Megkomolyodott, megemberesedett, nőtt is jócskán, mert fölfelé kellett néznie rá. Ha nem szól egy szót sem, akkor is észrevettem volna, hogy kedvére való a munka, amit végez, s a szeme villanása azt is elárulta, elégedett a munkahellyel, ahol őt megtanították mesterségére. De azért rákérdeztem: — Itt maradtál? — Gyorsan elmagyarázta, hogy minek kerestet volna másik gyárat, amikor három éván át töviről-hegyére megismerkedett a hajójavitóban szokásos lakatos munkákkal, megszerette a kollégákat, s úgy érzi, őt is elismerik. — A fizetés? — érdeklődtem tovább. — Kilenchatvanas órabér — mondta örömmel. Az első keresetét a múlt hónapban vette kézbe, s bizony elégedetten, hogy ez már az önállóság jele, pénzben is kifejezve. Vége a „szép gyerekkornak”, ez már nem játék, hanem felelős munka.

Talán hosszúra sikerült, míg eljutottam mondandóm lényegéhez, de talán nem volt érdektelen elkísérni ezt a fiút a kezdéstől a folytatásig. Ugyanis, a folytatás első lépése legalább oly görögös tud lenni, mint a pályakezdés. De annyit alighanem mindenki tud, hogy mily nagy jelentősége van a fogadtatásnak. Az öreg mesterek boldogan fogadják soraikba a kezdő szakmunkásokat, különösen jól eső érzéssel nyújtanak kezüknek azokat, akik ott botladoznak mellettük, mint tanuló palánták, s szemük láttára váltak ügyes kezű szakmunkásokká, meglelt férfiakká.

A számadatok azt bizonyítják, hogy környezetünkben minden esztendőben 2500-3000 ifjú szakmunkás áll munkába, létesít első munkaviszonyt vállalatoknál,

termelő üzemeknél. De azt se felejtjük el, hogy olyan ifjakról van szó, akik mit sem tudnak már a hajdani kiszolgáltatót inaséletről, amikor még az is gyakori volt, hogy a szülők fizettek a mesternek, mert kitanította gyermeküket valamilyen szakmára, „ipart adott a kezükbe”. Olyan ifjakról van szó manapság, akiket egész gyermekkorukban a társadalom széles körű gondoskodása övezett, s a szülőknél hiálakult gyermekultusz is dédelgetett. Hol vannak már azok az idők, amikor a „felszabadult inas” meztláb állt az alkalmi fényképezés elé. Azért jutott ez eszembe, mert a minap összetalálkoztam volt falusi szomszédunk fiával, aki most egy külkereskedelmi vállalat munkatársa, de hajdanában iparosnak készült, s társaival együtt lefényképeztették magukat, s ha elem nem tette volna a korabeli fotográfiát, el sem hiszem: meztlábban, kopott, „mások” nadrágban és matróztrikóban ácsorognak, és néznek szúrósan a lencsébe. Ezt volt, a kép archív értékű ma már. Majdnem az buggyant ki belőlem, hogy hála istennek, de legyünk csak realistik: hála a történelmi és társadalmi változásoknak, annak, hogy hazánkban szocializmust építünk.

A kezdés után következik a folytatás, elindulnak önálló útjukon a tegnapi szakmunkástanulók, és belépnek a munkásság táborába, tagjaivá válván az uralkodó osztálynak. Ilyenkor mindig aktuális a kérdés: vajon érett-e korban, amikor egy-egy műhelycsarnok teljes jogú munkásává válnak a fiatalok, mit kapnak, mennyit kapnak a korábbi gondoskodásból? Meglehet, hogy vannak kirívó esetek, amikor azt se mondják a munkába álló fiatalnak, hogy jó napot, sorsára hagyják, egy számadatnak tekintik a „munkaerőméglegben”. De szerencsére, ez a ritka. A szegedi üzemeiben azt tapasztaljuk, hogy az újabb kezdő lépéseknél sem hagyják magukra a pályájukon elinduló ifjakat. Nem lehet panaszuk.

Több vállalatnál a kollektív szerződés garantálja, vagy más munkaügyi rendelkezés intézkedik arról, hogy a kezdő szakemberek mielőbb beilleszkedjenek a kollektívába, a gyári szokásokba, és munkarendbe. A Szegedi Kenderfonógyárban például a szocialista brigádok is védnökséget vállalnak, hogy a kezdő szövművek, fonónok mielőbb elérjék a szakszázalékos teljesítmést, alaposan megismerkedjenek azokkal a fogásokkal, amelyek előbbre segítik őket a szakismeretekben is. A Szegedi Ruhagyárban ünnepélyes külsőségeket is adnak a pályakezdő szakmunkások fogadásának. Az is dicséretes, hogy a Vásárhelyi Divatkötőtárgyárban már évek óta szokássá vált, hogy a jeles eredménnyel végzett szakmunkásoknak a belépéskor pénzjutalmat nyújtanak át. Elismerés ez a korábbi évek szorgalmáért és biztatás a jövőre. A kezdőknek néhány hónap túrelmi időt is adnak, ha nem is sikerült azonnal elérni a kívánt teljesítést, kiegészítik a fizetést. Ez is biztatás, s megértés a vállalatok vezetői és idősebb szakemberei részéről.

Mivel is zárhatnánk meditációnkat, mint azzal, hogy a kezdés után következnek a folytatás, amikor éppen úgy támogatásra szorulnak meg a fiatalok, mint amikor kiléptek az általános iskola padjából. A szakmunkások avatásának már megadták azt a keretet, ünnepélyes formát, amely megillei, s ez így is van rendjén, hiszen új raj indul útjára, a munkássztály legifjabb generációja lép a tettek mezejére. S örömmel nyugtázzhatjuk, hogy a gyárak vezetői, az idősebb szakmunkások szívesen és nagy szeretettel várják és fogadják ifjabb kollégáikat, társaikat.

Gazdag István

Budapestre érkezett Le Thanh Nghi

Le Thanh Nghi, a Vietnami Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának tagja, a Vietnami Demokratikus Köztársaság miniszterelnök-helyettese, a Vietnami Állami Tervbizottság elnöke és kísérete Lázár Györgynek, az

MSZMP Központi Bizottsága tagjának, a Minisztertanács elnökhelyettesének, az Országos Tervhivatal elnökének meghívására szerdán, tegnap Budapestre érkezett.

A magyar és a vietnami központi tervező szervek elnökei megbeszélést folytatnak a gazdasági együttműködésről és távlati kérdéseiről, valamint az ezzel kapcsolatos feladatokról.

A küldöttséget a Ferihegyi repülőtérén Lázár György miniszterelnök-helyettes fogadta. Jelen volt Nguyen Manh Cam, a Vietnami Demokratikus Köztársaság magyarországi nagykövete,

(MT)

Elutazott a dél-vietnami nőküldöttség

Szerdán befejezte hivatalos magyarországi látogatását és elutazott hazánkba az a dél-vietnami nőküldöttség, amely — a Magyar Szolidaritási Bizottság, a Magyar Nők Országos Tanácsa és a Honvédelmi Minisztérium vendégként — egy hónapot töltött hazánkban. A delegációt Nguyen Thi Dinh asszony, a Dél-Vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottsága elnöke, a dél-vietnami felszabadítási fegyveres erő parancsnok-helyettese, a Nőszövetség elnöke, Lenin-békedíjas vezette. A küldöttség tárgyalásokat folytatott és országjáró körútat tett hazánkban.